

fra Tadija Kožul

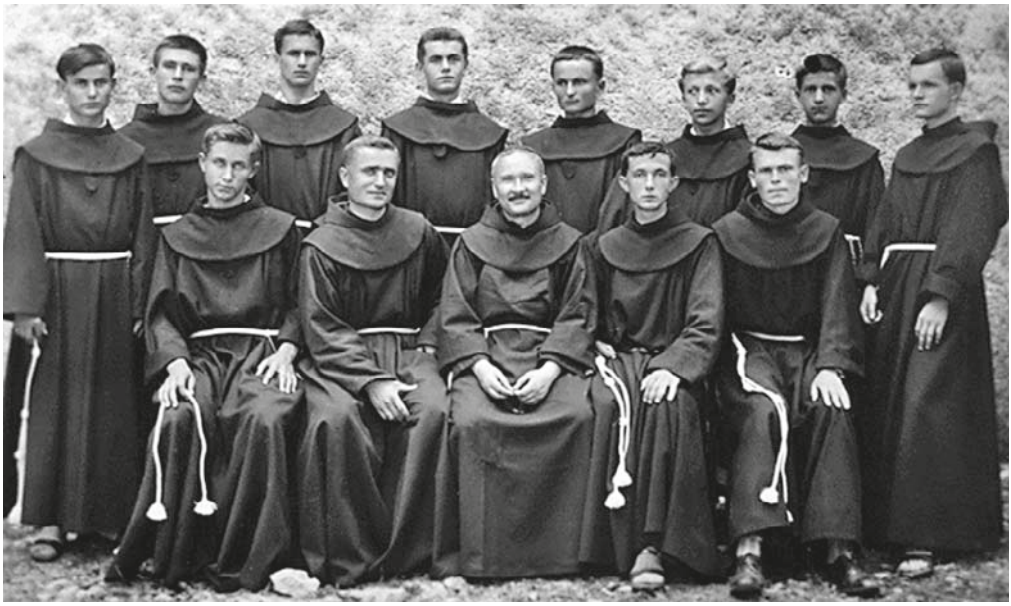
PROFESOR I ODGOJITELJ NA ŠIROKOM BRIJEGU

Riječi „Oprosti im jer ne znaju što čine“, izrečene s Kristova križa, odjekuju od tada pa sve do danas u životima mnogih mučenika. Naša su braća kroz povijest često svjedočila mučeničkom smrću. U tu se franjevačku tradiciju predanja uklopio i naš brat fra Tadija Kožul. Zasigurno su se i na njegovim usnama našle te spasonosne riječi, upućene upravo onima koji su ga mučili.

Fra Tadija se rodio 18. srpnja 1909. godine u Turčinovićima, mjestu pokraj Širokoga Brijega u obitelji Bože i Anđe, te dobio krsno ime Mirko. Dva dana nakon rođenja kršten je u širokobriješkoj župi. Još kao dječak u pučkoj školi pokazivao je veliko zanimanje za znanje, o čemu će kasnije svjedočiti i ravnatelj koji ga je proglasio najboljim učenikom. Svoj izniman intelekt potvrdio je i tijekom studija u Mostaru, njemačkom Freiburgu te Zagrebu.

fra Tadija Kožul na snijegu

fra Tadija Kožul kao odgojitelj sjemeništaraca, slikao se s novacima na Humcu 1936. godine, sjedi drugi slijeva

Njegovo je djetinjstvo uistinu bilo dinamično. Vrijeme u kojem je živio bijaše teško zbog sušnih godina u Hercegovini; stoga kao dijete odlazi u Srijem zajedno s mnoštvom djece jer su u ono vrijeme mnogi umirali od gladi. Bio je to projekt velikoga fra Didaka Buntića. Mirko je živio u Srijemskoj Inđiji te je tu završio jednu godinu pučke škole. Tu je bio od 1917. pa vjerojatno do 1919., kada se vraća u Široki gdje završava pučku školu.

Nakon pučke škole primljen je u širokobriješku gimnaziju 1921., a u novicijat na Humcu ulazi 1927. godine. S njim u generaciji bijahu još: fra Didak Ćorić, fra Radoslav Glavaš, fra Srećko Stojić i fra Marinko Kovač. Za svećenika je zaređen 5. studenoga 1933. u Mostaru.

Kao svećenik djelovao je na Širokom Brijegu, gdje je predavao u širokobriješkoj gimnaziji te obnašao službu odgojitelja sjemeništaraca. Na toj je službi bio u dva navrata.

U Zagrebu je boravio tri godine, gdje je studirao klasične jezike i književnost, odnosno latinski i grčki jezik. Nakon toga, 1941. godine vraća se na Široki Brijeg, gdje ostaje sve do svoje mučeničke smrti.

Godina fra Tadijine smrti jest 1945., kada samostan pada u ruke partizana. Bilo je to 7. veljače kada su partizani iz samostana oko 16 sati braću odveli u sklonište, ubili te im spalili tijela. Fra Tadija se potpuno predao, nalik na Stjepana prvomučenika. Posvetio se Kristu za života te nikada nije ustuknuo, čak ni kada su došla najteža vremena, vremena mučeništva.

Novaci sa fra Tadijom Kožulom 11. srpnja 1937. godine

O fra Tadiji postoje mnoga svjedočanstva đaka i franjevačke subraće. Tadašnji đak gimnazije, kasnije franjevac, fra Ferdo Vlašić, piše ovako: „Na nas đake je djelovao vrlo utjecajno, nije nikada donosio nagle odluke. Pri sukobima je bio i ostao pravedan. Bio je pobožan, čini mi se da je od svih na mene najviše upravo on djelovao. Često sam ga viđao i u kapelici kako pobožno moli."

Zanimljivo svjedočanstvo o fra Tadiji nalazimo u riječima fra Vinka Dragićevića: „Ja sam na njemu zapažao da moli malo više nego ostali. Viđao sam ga kako često ide u kapelicu i moli. Poslije, kad sam bio na Kočerinu, često bih ga viđao kako hoda između čempresa i moli. Osim oficija, puno je i kruničao."

Čitajući o fra Tadiji stječe se jasan dojam da je bio pravi sin svetoga Franje. Njegov je život progovarao. On i nama danas poručuje one Isusove riječi: *nema veće ljubavi od ove, da tko život svoj položi za prijatelje* (Iv 15,13). Živio je kao istinski svjedok vjere, još za života bio je snažno usmjeren na odnos s Bogom kroz molitvu. Braći i sestrama se potpuno predao svojim radom, znanjem i brižnošću, a na kraju je sve to potvrdio predavši se potpuno, čime je dao izvrsno svjedočanstvo za generacije svih nadolazećih vremena.

Gospodine, zahvaljujemo ti za život i svjedočanstvo našeg brata fra Tadije. Daj da i mi budemo što sličniji tvome Sinu Isusu Kristu i onima koji su za vjeru potpuno predali svoje živote. Neka nas Duh Sveti vodi kroz sve oluje koje kroz život moramo proći. Amen.

fra Alen Pajić

SLUGA BOŽJI FRA ANDRIJA TOPIĆ I 49 BRAĆE

SVJEDOCI VJERE

Zagreb, 2026.